

HYVINVOINTILAUTAKUNTA

TALOUSARVIO 2019 JA TALOUSSUUNNITELMA 2019 - 2022

Hyvinvointilautakunnan toimiala

	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020 1000e	TS 2021 1000e	TS 2022 1000e
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	661 283	702 500	619 700	620	613	613
Maksutuotot	1 338 867	1 452 800	1 187 800	1 178	1 178	1 178
Tuet ja avustukset	706 440	513 190	485 000	485	485	485
Vuokratuotot	96 596	64 200	84 400	86	86	86
Muut toimintatuotot	7 005	4 800	0	0	0	0
<i>Toimintatuotot</i>	<i>2 810 191</i>	<i>2 737 490</i>	<i>2 376 900</i>	<i>2 369</i>	<i>2 362</i>	<i>2 362</i>
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-18 190 280	-17 696 120	-18 331 000	-18 198	-18 122	-18 090
Palvelujen ostot	-5 409 647	-5 257 530	-5 309 200	-5 314	-5 296	-5 180
Aineet,tarvikkeet ja tavarat	-663 096	-640 410	-556 600	-551	-551	-551
Avustukset	-983 093	-1 041 700	-935 900	-935	-935	-935
Vuokrakulut	-3 750 753	-3 883 190	-3 855 100	-3 857	-3 842	-3 842
Muut toimintakulut	-32 516	-15 550	-8 700	-9	-9	-9
<i>Toimintakulut</i>	<i>-29 029 385</i>	<i>-28 534 500</i>	<i>-28 996 500</i>	<i>-28 864</i>	<i>-28 755</i>	<i>-28 607</i>
TOIMINTAKATE	-26 219 194	-25 797 010	-26 619 600	-26 495	-26 393	-26 245
Rahoitustuotot ja -kulut	-10	0	0	0	0	0
VUOSIKATE	-26 219 203	-25 797 010	-26 619 600	-26 495	-26 393	-26 245
Poistot ja arvonalentumiset	-1 652 052	-1 726 400	-1 740 800	-1 741	-2 363	-2 388
TILIKAUDEN TULOS	-27 871 256	-27 523 410	-28 360 400	-28 236	-28 756	-28 633

Hyvinvointipalveluiden toimiala vastaa kaupungin varhaiskasvatuspalveluiden, opetus- ja koulutuspalveluiden, nuoriso-, kirjasto- ja liikuntapalveluiden sekä museotoiminnan järjestämisestä. Hyvinvointipalvelut vastaa kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä sekä maahanmuuttajien kotouttamisesta ja heille järjestettävien palveluiden yhteensovittamisesta. Toimiala vastaa myös ennaltaehkäisevän päihdetyön tehtävistä.

Hyvinvointipalveluiden kokonaistavoitteena on asukkaiden hyvinvointi ja kaupungin elinvoimaisuuden kehittyminen.

Toimiala rakentuu varhaiskasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen ja virikkeellisen elämän palvelualueista sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelualueesta. Luottamusmiesshallinnosta vastaa hyvinvointilautakunta ja sen liikuntajaosto.

Toimialan henkilöstösuunnittelu

	2018 (TA)	2019	2020	2021	2022	
Tarpeen muutos	-9	-8	-35	-4	-2	
Muu poistuma	-5,5	-1	-30	-2	0	
Eläkepoistuma	-13	-11	-14	-8	-6	
Rekrytointitarve	9	4	9	6	4	
Määräaikaiset	88,5	88,5	64,5	62,5	61,5	
Vakituiset	378,50	370,5	359,5	357,5	356,5	

Riskienhallinta:

Merkittävimmät riskit sitovien tavoitteiden ja toiminnallisen painopisteiden toteutumiseksi ovat hyvinvoinnin ja terveyden palvelualueen osalta onnistuminen vahvistamaan oppilas- ja opiskelijahuoltoa yhdellä koulupsykologilla, henkilöstön saaminen mahdollisimman pysyväksi ja ylläpitämään luottamus ja yhteistyörakenteet onnistutaan kaupungin eri toimijoiden välillä.

Varhaiskasvatuksen palvelualueen haasteeksi koetaan onnistuminen uuden varhaiskasvatuslain tuomien muutosten toteuttamisessa ja varhaiskasvatuksen opettajien rekrytoinnissa.

Koko Hyvinvointitoimialan isona riskinä nähdään suunniteltujen rakennus- ja korjaushankkeiden viivästyminen.

400 HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN

Vastuhenkilö: hyvinvointikoordinaattori Kirsi Mäkilä

	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020 1000e	TS 2021 1000e	TS 2022 1000e
TULOT	32	26 190	96 000	96	96	96
MENOT	-193 367	-646 020	-755 900	-753	-753	-753
NETTO	-193 335	-619 830	-659 900	-657	-657	-657

Sitovat tavoitteet

Strateginen perustavoite:		
Terve, toimiva ja turvallinen arki - asiakas keskiössä: Ennakoiva tuki yhteen sovitetuissa palveluissa		
Tavoite:	Tavoitetaso:	Arviointikriteerit/mittari:
Oppilashuoltohenkilöstön työn painopiste siirtyy yhteisölliseen oppilashuoltoon.	30 % oppilas- ja opiskelijahuollon toiminnasta on yhteisöllistä oppilas- ja opiskelijahuoltoa.	Aura-järjestelmän tilastot /yhteisöllinen oppilashuolto

Toimiva monialainen työ kehittyy	Asiakas on mukana varhaiskasvatuksen, koulun, virikkeellisen elämän, sosiaali- ja terveyspalveluiden palveluiden ja muiden tahojen yhteistyössä.	Aura- järjestelmän tilastot/ monialainen työ Aura-järjestelmän tilastot/ tavoitteiden saavuttaminen Kokemustieto, asiakaspalute
Terveydenedistämisasiivisuus paranee	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä tapahtuu kaikilla toimialoilla ja kohdentuu kaikkiin ikäryhmiin.	Teaviisarin tulokset /THL

Toiminnan kuvaus:

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelualue käsittää kaksi toimintayksikköä: Oppilas- ja opiskelijahuollon, sisältäen koulujen psykologi-, koulukuraattoripalvelut sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yksikön sisältäen kuntien tehtäväksi annetut hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lakisääteiset tehtävät, maahanmuuttajien kotoutumisen tuen ja monitoimijaisen perhekeskustoiminnan.

Kunnan on edistettävä ja seurattava asukkaidensa terveyttä, hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä sekä palveluissa toteutettuja toimenpiteitä (Kuntalaki 1 §, 37 §, Terveydenhuoltolaki 12 §). Toiminta toteuttaa kaikkia kaupungin strategisia ohjelmia. Toiminta kokoaa ja raportoi hyvinvointitietoa ja seuraa muutoksia ja niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin. HYTE-työ toimii yhteistyössä julkisten tahojen, kolmannen sektorin, vaikuttamistoimielimien sekä maakunnallisten ja valtakunnallisten verkostojen kanssa.

Maahanmuuttajien kotoutumista edistävä työ (kotoutumista edistävä laki 1386/2010) toteuttaa maahanmuuttaja-asiakkaiden kuten kiintiöpakolaisten ja oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden kotoutumisen välitöntä tukea. Toimintaa ohjaa myös Päijät-Hämeen maahanmuutto-ohjelma.

Heinolan lapsiperhepalveluiden ja kolmannen sektorin toimijoiden yhdessä toteuttaman perhekeskustoiminta rakentuu heinolalaisten perheiden ja toimijaverkoston tarpeiden ja hyvinvointisuunnitelman painopisteiden pohjalta. Toiminta on monialaisesti toteutettua avointa ja kohdennettua ryhmätoimintaa ja tapahtumia lapsiperheille.

Toimintaympäristö ja sen muutokset 2019-2022:

Palvelualueen toiminnassa on varauduttu sote- ja maakuntauudistukseen ennakoimalla muutostarpeita toiminnan rakenteita suunniteltaessa. Yhdyspintatyöskentelyä sote-palveluiden kanssa vahvistetaan. Toiminnassa huomioidaan maakunnalliset linjaukset.

Toiminnalliset painopisteet v. 2019 ja keskeiset mittarit:

Oppilas- ja opiskelijahuollon painopisteenä ovat onnistuneet Heinolan kaupungin ja Päijät-Hämeen maakunnallisen oppilashuollon toimintamallit, sujuva monialainen työ ja painopisteen siirtäminen yksilötyöstä yhteisölliseen oppilashuoltoon. Tulevaisuuden toimintamalleja luodaan kunnan ja soten yhteistyönä ja palvelujen yhdyspinnoilla (Labu-työ, palvelujen värjääminen). Tavoitteena on riittävä oppilashuollon tuki oppilaille ja opiskelijoille. Mittareina toimivat toiminnan tilastot ja hyvinvointitieto.

Maahanmuuttajien kotoutumista edistävän työn painopisteenä on kotoutumisen tukeen liittyvän osaamisen jakaminen. Kotoutuminen on hyvinvointia. Mittareina ovat syntyneet toimintakäytännöt, palvelukokemus sekä asiakaskäynnit. Perhekeskustoiminnan painopisteenä

puolestaan on Heinolan oman toiminnan liittäminen osaksi maakunnallisen perhekeskustoiminnan verkostoa. Mittareina ovat yhteistyökäytänteet, asiakaspalaute, toteutettu toiminta ja käyntien määrä.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteinä ovat Heinolan kaupungin hyvinvointisuunnitelman 2017-2021 tavoitteet ja toimenpiteet. Erityisiä huomioitavia asioita ovat poikkihallinnollisuuden vaaliminen, kaikkien ikäryhmien huomioiminen sekä teema-alueista yksinäisyyden vähentäminen. Hyvinvoinnin ja terveydentilaa mitataan kansallisen ja paikallisen indikaattoritiedon perusteella ja Teaviisarin avulla mitataan terveydenedistämisasiäkkäisyyttä.

Talous	TAE2019
nettokustannukset / asukas	3,51 €

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yksikön (ei sisällä oppilas ja opiskelijahuollon yksikköä) nettomenot/ asukas. Asukaslukuna käytetään 31.12.2017 asukaslukua 19 128.

Palvelualueen henkilöstösuunnittelu

	2018	2019	2020	2021	2022
Tarpeen muutos	-	-	-	-	-
Muu poistuma	-	- 1	-	-	-
Eläkepoistuma	-	-1	-	-	-
Rekrytointitarve	-	+2	-	-	-
Määräaikaiset	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Vakituiset, palvelualue	7,9	7,9	7,9	7,9	7,9
Vakituiset, toimialan muu hallinto	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8

Talousarvioesityksen vaikutukset vuoden 2019 toimintaan:

Oppilashuollon yksikön toiminnassa kolmen koulupsykologin malli mahdollistaa oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisen toiminnan sen saavutettavuuden sekä painopisteen osalta. Toiminnan painopistettä on mahdollista siirtää ehkäisevämpään ja yhteisölliseen oppilashuollon suuntaan. Lisäksi muutoksen odotetaan lisäävän henkilöstön pysyvyyttä ja oppilasmäärien/työntekijä jakautumista lähemmäksi suosituksia. Oppilas- ja opiskelijahuoltolain ulkopuolisen psykiatrisen sairaanhoitajan siirtyminen takaisin terveydenhuoltoon selkiyttää toiminnan lakiperustaa. Terveyskeskuspsykologin palkkakustannusten siirtymisellä hyvinvointipalveluihin ei ole toiminnallisia vaikutuksia. Kyse on esiopetusikäisten psykologisista palveluista.

410 OPETUS- JA KOULUTUSPALVELUT

Vastuuhenkilö: Heinolan lukion rehtori Johannes Rinkinen 31.12.2018 saakka. Koulutusjohtajan rekrytointi käynnissä.

OPETUS JA KOULUTUS	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
				1000e	1000e	1000e
TULOT	1 001 772	821 800	702 300	704	704	704
MENOT	-16 289 131	-15 360 320	-15 818 700	-15 723	-15 667	-15 601
NETTO	-15 287 360	-14 538 520	-15 116 400	-15 019	-14 963	-14 897

Sitova tavoite

Strateginen perustavoite:		
Terve, toimiva ja turvallinen arki - asiakas keskiössä: Ennakoiva tuki yhteen sovitetuissa palveluissa		
Tavoite:	Tavoitetaso:	Mittari:
Oppilashuoltohenkilöstön työn painopiste siirtyy yhteisölliseen oppilashuoltoon.	30 % oppilashuoltohenkilöstön työstä on yhteisöllistä oppilashuoltoa	Aura- järjestelmän tilastot/ yhteisöllinen oppilashuolto
Toimiva monialainen työ kehittyy	Alueelliset yhteisölliset oppilashuoltotyöryhmät esi- ja alkuopetuksessa käynnistyvät	Suunnitelmien toteutuminen
	Koululaisten ja opiskelijoiden osallistuminen Virikkeellisen elämän palveluihin lisääntyy.	Yhteisten ryhmien määrä Kokoontumiskerrat

Toiminnan kuvaus:

Opetus- ja koulutuspalvelut vastaa perus- ja lukiokoulutuksen sekä musiikkiopetuksen järjestämisestä. Sen tehtäviin kuuluvat myös Heinolassa tapahtuvan 2. asteen koulutuksen yhteistyön (Heinolan lukio, Koulutuskeskus Salpaus, Suomen urheiluopisto) edistäminen sekä Heinolassa annettavan ammatillisen koulutuksen edunvalvonta.

Koulutus järjestetään omana palveluna lukuun ottamatta vaativaa erityistä tukea tarvitsevien perusopetuksen oppilaiden opetusta. Oppilashuollon asiantuntijapalvelut järjestetään Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen -palvelualueen toimesta. Oppilasruokailu, kiinteistöjen hoito, siivous sekä vahtimestaripalvelut ostetaan sisäisenä palveluna kaupungin teknisestä toimesta.

Muu koulutus muodostuu Heinolan kansalaisopiston tuesta, kuvataidekoulun avustuksista sekä Päijät-Hämeen kesäyliopiston jäsenmaksusta.

Perusopetusta annetaan seitsemässä yksikössä. Kirkonkylän ja Lusin luokkien 1-6 kouluilla on yhteinen rehtori, kuten myös Myllyojan ja Vierumäen kouluilla. Kailaan koulussa annetaan yleisopetusta luokka-asteilla 1-6 ja erityisopetusta pienryhmissä luokka-asteilla 1-9. Koulu toimii kahdessa eri toimipisteessä. Jyrängön koululla annetaan vuosiluokkien 1-6 opetusta. Luokkien 7-9 opetus on keskitetty Lyseonmäen koululle. Perusopetuksen oppilaita lukuvuonna 2018 – 2019 on yhteensä 1545.

Lukio toimii väistötiloissa Ojakadulla. Lukiossa on lukuvuonna 2018 – 2019 213 opiskelijaa. Lisäksi Heinolan lukiossa lukio-opintoja suorittaa 27 Koulutuskeskus Salpauksen ja Suomen Urheiluopiston opiskelijaa. Musiikkiopistossa on lukuvuonna 2018 – 2019 350 opiskelijaa.

Koulun nimi	Oppilasmäärät 20.9.2018	Heinolan peruskoulujen ja lukion oppilaslukumäärien ennusteet 20.9.2019	
	lv. 2018-2019	lv. 2019-2020 ennuste	lv. 2024-2025 ennuste
Jyrängön koulu	173	161	118
Kailaan koulu	409	402	285
Kailaan koulu, Tommolän toimipiste	35	28	29
Kirkonkylän koulu	154	164	147
Lusin koulu	41	39	28
Myllyojan koulu	123	123	119
Vierumäen koulu	45	45	38
Lyseonmäen koulu	553	531	497
Peruskoulut yhteensä	1533	1493	1261
Heinolan lukio	202	217	219

Toimintaympäristö ja sen muutokset vv. 2019 - 2022:

Opetus- ja koulutuspalveluiden palveluverkko on merkittävässä muutoksessa. Myllyojan koulun, Heinolan lukion ja Seminaarin koulu kiinteistöt on purettu. Yli viisisataa peruskoululaista ja lukiolaista opiskelee väistötiloissa. Kaupunginvaltuusto on tehnyt päätökset uusista toimitiloista ja vuoden 2019 aikana on käynnissä neljän rakennushankkeen toteutus tai suunnittelu.

Lyseonmäen koulun laajennusosa on valmistunut syksyllä 2018. Vierumäen koulun laajennusosa, joka tulee pääosin varhaiskasvatuksen käyttöön, on rakenteilla vuoden 2019 aikana. Uuden lukiorakennuksen suunnittelu on edennyt yleissuunnitteluvaiheeseen. Rakentaminen on tarkoitus aloittaa keväällä 2019. Sinilähde –talon yleissuunnitelma ja pääpiirustukset on hyväksytty. Rakentaminen aloitettaneen keväällä 2019. Kailaan koulun hankesuunnitelma on tehty ja vuoden 2019 aikana hanke etenee yleissuunnitteluvaiheeseen.

Esi - ja perusopetukseen ja lukiokoulutukseen ollaan vaiheittain ottamassa käyttöön uusia opetussuunnitelmia. 1.8.2019 alkaen kaikilla vuosiluokilla on käytössä uusi opetussuunnitelma. Keskeisenä tavoitteena opetussuunnitelmissa on siirtää oppimisen painopistettä sisältöjen oppimisesta taitojen oppimiseen. Siirtyminen uusien opetussuunnitelmien mukaiseen toimintakulttuuriin sekä digitalisaation voimakas kehittyminen luovat tarpeita henkilöstön osaamisen kehittämiseen.

Kaupunginvaltuusto on vuoden 2015 talousarviokäsittelyn yhteydessä 17.11.2014 § 106 päättänyt, että Lusin ja Kirkonkylän koulujen hallinto sekä Vierumäen koulun ja Myllyojan koulun hallinto yhdistetään 1.8.2015 alkaen. Kirkonkylän koulun rehtorin tehtäviin on ko. päivästä lukien kuulunut myös Lusin koulun rehtorin tehtävät, samoin kuin Myllyojan koulun rehtorin tehtäviin Vierumäen koulun rehtorin tehtävät. Kouluyksiköiden johtamisen näkökulmasta on perusteltua yhdistää Lusin koulun ja Kirkonkylän koulu, samoin kuin Vierumäen koulu ja Myllyojan koulu yhtenäiseksi kouluyksiköksi, jotka toimivat kahdessa toimipaikassa. Toiminnan tehokkuus lisääntyy nykytilanteeseen verrattuna mm. talousarvioiden ja tietojärjestelmien sekä eri raporttien yhdistämisen myötä. Tämä poistaa mm. nykyisen kaksinkertaisen, päällekkäisen hallinnollisen työn rehtoreilta ja koulusihteereiltä. Muutos parantaa rehtorin mahdollisuutta kokonaisuusien johtamiseen ja on talouden sopeuttamisohjelman mukainen toiminnan tehostamistoimenpide.

Toiminnalliset painopisteet 2019:

Palveluverkkoinvestointien laadukas toteuttaminen

Uusien opetussuunnitelmien mukaisen toimintakulttuurin kehittäminen

Oppilaiden osallisuuden ja hyvinvoinnin kehittäminen

Toimintaa kuvaavat mittarit:

Asukaslukuna käytetään 31.12.2017 asukaslukua 19 128.

Talous	TP 2017	TA2018	TAE2019
kustannukset / asukas	790	762	787

Opetus- ja koulutuspalveluiden kustannukset € / asukas vuosina 2017 -2018 ja TAE 2019.

Talous	TP 2017	TA2018	TAE2019
kustannukset / asukas	659	638	657
kustannukset / oppilas	8242	7876	7883

Perusopetuksen kustannukset € / asukas ja oppilas vuosina 2017 -2018 ja TAE 2019.

Vaikuttavuus	TP 2017	TA2018	TAE2019
peruskoulunsa suorittaneiden osuus %	99	99	100

Peruskoulun suorittaneiden osuus ikäluokasta vuosina 2017 -2018 ja TAE 2019.

Talous	TP 2017	TA2018	TAE2019
kustannukset / asukas	90	85	88
kustannukset / opiskelija	7996	7637	7883

Lukiokoulutuksen kustannukset € / asukas ja opiskelijavuosina 2017 -2018 ja TAE 2019.

Talous	TP 2017	TA2018	TAE2019
kustannukset / asukas	25	26	26
kustannukset / oppilas	1357	1398	1419
kustannukset / opetustunti	56	54	54

Musiikkiopetuksen kustannukset € / asukas ja lapsi vuosina 2017 -2018 ja TAE 2019.

Vaikuttavuus	TP 2017	TA2018	TAE2019
oppilasmäärä	356	350	350
opetustunnit (sis.avoin opetus)	8996	9134	9100

Musiikkiopetuksen vaikuttavuus oppilasmäärinä ja opetustunteina 2017 -2018 ja TAE 2019.

Tilasto 2016	Kustannukset / asukas Heinola	Kustannukset/ asukas Päijät-Häme	Kustannukset/ asukas Koko maa
Perusopetus	804 €	839 €	879 €
Lukiokoulutus	139 €	98 €	116 €

<https://www.kuntaliitto.fi/tilastot-ja-julkaisut/kustannusrakenne>

Palvelualueen henkilöstösuunnittelu:

Perusopetuksen oppilasmäärä tulee oppilasennusteen mukaan vähenemään nykyisestä 1533 oppilaasta 1345 oppilaaseen vuoteen 2022 mennessä. Vähennystä on siis n. 10%. Perusopetuksen oppilasmäärän väheneminen vaikuttaa yleensä myös lukion hakijamäärään. Toisaalta uuden lukiorakennuksen arvioidaan olevan vetovoimatekijä, joka vaikuttaa positiivisesti Heinolan lukioon hakeutumiseen. Henkilöstön tarve tulee lähivuosina vähenemään, minkä vuoksi kaikkia eläköitymisen vuoksi avautuvia tai määräaikaisia tehtäviä ei jatkossa tulla täyttämään. Voimakas kehittyminen luovat tarpeita henkilöstön osaamisen kehittämiseen.

	TP2017	TA2018 30.5.2018	TAE2019	2020	2021	2022	
Tarpeen muutos	-	-3	-2	-4	-3	-1	
Muu poistuma	-		-	-	-2	-	
Eläkepoistuma	-	-4	-2	-5	-1	-1	
Rekryointitarve	-	1	-	1	-		
Määräaikaiset	44	44	44	44	42	41	
Vakituiset palvelualue	179	179	177	173	172	172	
Vakituiset muu hallinto	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	

Talousarvioesityksen vaikutukset vuoden 2019 toimintaan:

1.8.2019 Vierumäen ja Myllyojan koulut yhdistetään toiminnallisesti samoin kuin Lusin koulu ja Kirkonkylän koulu.

420 VARHAISKASVATUS

Vastuuhenkilö: va. varhaiskasvatusjohtaja Päivi Salminen 31.12.2018 saakka.

Varhaiskasvatusjohtajan rekryointi käynnistymässä.

	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020 1000e	TS 2021 1000e	TS 2022 1000e
TULOT	883 751	934 700	707 700	708	701	701
MENOT	-8 067 513	-8 295 350	-8 245 300	-8 233	-8 195	-8 113
NETTO	-7 183 761	-7 360 650	-7 537 600	-7 525	-7 494	-7 412

Sitova tavoite

Strateginen perustavoite:

Terve, toimiva ja turvallinen arki - asiakas keskiössä:
Ennakoiva tuki yhteen sovitetuissa palveluissa

Tavoite:	Tavoitetaso:	Mittari:
Oppilashuoltohenkilöstön työn painopiste siirtyy yhteisölliseen oppilashuoltoon.	30 % oppilashuoltohenkilöstön työstä on yhteisöllistä oppilashuoltoa	Aura- järjestelmän tilastot /yhteisöllinen oppilashuolto
Toimiva monialainen työ kehittyä	Alueelliset yhteiset yhteisölliset oppilashuoltotyöryhmät esi- ja alkuopetuksessa käynnistyvät.	Suunnitelmien toteutuminen Yhteisten ryhmien määrä Kokoontumiskerrat
	Varhaiskasvatuksen asiakkaiden osallistuminen Virikkeellisen elämän palveluihin lisääntyy.	Varhaiskasvatuksen asiakkaiden lukumäärä palvelujen käyttäjinä.

Toiminnan kuvaus

Varhaiskasvatuksen palvelualue on hyvinvointipalveluiden keskeinen toimintakokonaisuus. Varhaiskasvatuslaissa säädetään lapsen oikeudesta varhaiskasvatukseen. Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista opetuksen, kasvatuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka.

Kunnallinen varhaiskasvatus sisältää seuraavat muodot: päiväkotitoiminta, esiopetus, perhepäivähoito ja perhekeskuksen avoimet palvelut. Heinolassa on viisi varhaiskasvatuspalvelualueita. Avointa päiväkotitoimintaa (huoltajat ovat mukana yhdessä lastensa kanssa) järjestetään kahdella alueella. Palvelualueeseen kuuluu myös erityisopetuksen järjestäminen varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa.

Lasten huoltajilla on mahdollisuus valita kunnallisen varhaiskasvatuspaikan vaihtoehtona lasten kotihoidon tuki tai yksityisen hoidon tuki, jolloin lapsen hoitaja on kunnan hyväksymä yksityinen palveluntuottaja, jonka toimintaa kunta valvoo.

Varhaiskasvatuksen kokonaispalvelutarjonnan kysynnän vaihteluun vaikuttavat yhteiskunnalliset muutokset kuten työvoima- ja perhepoliittiset ratkaisut, alueen työllisyyden muutokset, muuttoliikenne sekä varhaiskasvatus- ja perusopetuslakien muutokset koskien palvelun järjestämistä sekä lasten ja henkilöstön välistä suhdelukua.

Toimintaympäristö ja sen muutokset v. 2019

Varhaiskasvatuslaki muuttaa 1.9.2018 alkaen henkilöstörakennetta niin, että vähintään 2/3 henkilöstöstä tulee olla varhaiskasvatuksen opettajia tai varhaiskasvatuksen sosionomeja. Siirtymäaika on v. 2030 asti. Vuoden 2019 aikana tehdään suunnitelma varhaiskasvatuksen sosionomien tarpeesta sekä varhaiskasvatuksen lastenhoitajien tehtävien asteittaisesta muuttamisesta uuden lain mukaisiksi. Tehtävänimikkeet sekä tehtäväkuvat muutetaan uuden varhaiskasvatuslain mukaisiksi.

Varhaiskasvatuslain muutoksen yhteydessä otetaan käyttöön 1.1.2019 alkaen varhaiskasvatuksen tietovaranto Varda, johon tallennetaan varhaiskasvatuksen järjestäjiä, henkilöstöä, perhettä ja lasta koskevia tietoja, joita viranomaiset tarvitsevat toteuttaessaan lakisääteisiä viranomaistehtäviään.

Varhaiskasvatuksessa on tarkoitus siirtyä lapsibudjetointiin niin, että vuoden 2020 talousarvio on laadittu sen mukaisesti. Lapsibudjetoinnin rakentaminen tehdään osana hyvinvoinnin toimialan

kokonaisuutta yhdessä lapsiperheiden sosiaalipalveluiden sekä terveysneuvontapalveluiden kanssa. Työtä ohjaavat LAPE:n muutosohjelman asiantuntijat.

Vuorohoidossa otetaan käyttöön 1.1.2019 alkaen suhdeluku 1:5,5 aiemman 1:4,5 sijaan ja esiopetuksessa 1.8.2019 alkaen 1:8 aiemman 1:7 sijaan.

Vierumäen koulun yhteyteen valmistuvat tilat 1-5 -vuotiaiden varhaiskasvatusryhmälle. Toiminnan on tarkoitus alkaa 1.8.2019.

Musiikkiopiston kerho yhdistetään Tommola-talon avoimen päiväkodin toimintaan 1.8.2019 alkaen osallistujamäärän vähyden vuoksi. Kerhotoiminnan keskittämällä voidaan hyödyntää henkilöstöresurssit paremmin vastaamaan asiakkaiden tarpeita.

Erityisosaamista vahvistava varhaiskasvatuksen perhekuraattori –kokeilu muutetaan vakituiseksi toimintatavaksi ja se juurrutetaan varhaiskasvatuksen arkeen vuoden 2019 aikana.

Varhaiskasvatuksen tunnusluvut 2012-2019	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
0-6 vuotiaat	1163	1130	1120	1095	997	965	951	948
Lapsia päivähoidossa ja esiopetuksessa (31.3.)	763	724	698	669	657	650	647	650
Lapsia päivähoidossa ja esiopetuksessa (%) 0-6vuotiaista				61,00 %	65,90 %	67,40 %	68,00 %	68,56 %
Alle 3 - vuotiaat päivähoidossa	119	106	130	140	135	116	121	120
Esiopetus oppilaat	183	150	198	140	175	151	164	153
Vuorohoitolapset	83	83	83	75	78	52	55	60
Tuki - lapset	116	125	98	128	140	120	155	155
Asiakkaat avoimessa päivähoidossa ka/kerta	17	17	17	19	20	22	21	21
Päivähoidon käyttöaste*	90 %	90 %	85 %	87 %	85 %			
Päivähoidon täyttöaste						94 %	94 %	95 %
Lasten kotihoidon tuen saajat	285	293	272	259	245	236	220	210
Henkilöstöresurssit	172,5	172,5	169	161,5	159,5	154,5	152	146

Varhaiskasvatuksen tunnusluvut 2012-2019

Toiminnalliset painopisteet v. 2019

Lapsen ja huoltajien osallisuutta korostavien varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelmien mukaisen toimintakulttuurin juurruttaminen arkeen.

Vierumäen päiväkotiryhmän toiminnan aloittaminen

Varhaiskasvatuksen perheohjauksen toimintamallin juurruttaminen arkeen

Varhaiskasvatuksen maakunnallisen arvioinnin toteuttaminen

Toimintaa kuvaavat mittarit

Asukaslukuna käytetään 31.12.2017 asukaslukua 19 128.

Talous	TP2017	TA 2018	TAE2019
kustannukset / asukas	367,36	375,92	392,96
tulot/ asukas	45,19	47,74	37,00

kustannukset / lapsi	7 444,31	7 789,05	7.928,80
----------------------	----------	----------	----------

Varhaiskasvatuspalveluiden kustannukset € / asukas ja lapsi vuosina 2017 -2019 ja TAE 2019.

Tilasto 2016	Kustannukset / asukas Heinola	Kustannukset/asukas Päijät-Häme	Kustannukset/asukas Koko maa
Varhaiskasvatus	356 €	444 €	496 €
Esiopetus	64 €	53 €	65 €

<https://www.kuntaliitto.fi/tilastot-ja-julkaisut/kustannusrakenne>

Henkilöstösuunnittelu

	2017 30.6.2017	2018 31.12.2018	2019 31.12.2019	2020	2021	2022
Tarpeen muutos	-1	-1,5	-6	-1	-1	-1
Muu poistuma	0	0,5	0	0	0	0
Eläke-poistuma	5	-8	-7	-8	-6	-4
Rekrytointi- tarve	4	7	1	7	5	3
Määräaikaiset*	20	10	10	10	10	10
Vakituiset	144,5	152	146	145	144	143

*kesätyöntekijät

Talousarvioesityksen vaikutukset vuoden 2019 toimintaan

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen tulokertymä on arviolta 25 % pienempi vuoden 2018 talousarvioon verrattuna. Vuoden 2018 talousarviossa ei ole pystytty huomioimaan tulokertymän pienenemistä, koska eduskunta hyväksyi vasta joulukuussa 2017 uuden, 1.1.2018 voimaantulevan, asiakasmaksulain. Kunnalle tämä asiakasmaksujen pieneneminen kompensoidaan korkeammilla valtionosuuksilla, jotka eivät näy varhaiskasvatuksen talousarviossa vaan kunnan talousarvion kokonaisuudessa.

Vuorohoidon sekä esiopetuksen ryhmäkokoja kasvattamalla sekä avoimen toiminnan yhdistämisellä saadaan kolmen henkilötyövuoden säästö. Vierumäen päiväkotiryhmän henkilöstöjärjestelyt tehdään sisäisin järjestelyin.

Vierumäelle perustettavan päiväkotiryhmän kalustehankinnat tehdään leasingillä, joka on edullisempi kuin omina hankintoina tehdyt ostot. Kalusteiden leasingkulut nostavat varhaiskasvatuksen vuokratuloja.

430 VIRIKKEELLINEN ELÄMÄ

Vastuuhenkilö: Nuorisopalvelujohtaja Anne Hottola

VIRIKKEELLINEN ELÄMÄ	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020 1000e	TS 2021 1000e	TS 2022 1000e
TULOT	924 636	954 800	870 900	861	861	861
MENOT	-4 479 384	-4 232 810	-4 176 600	-4 155	-4 140	-4 140
NETTO	-3 554 747	-3 278 010	-3 305 700	-3 294	-3 279	-3 279

Sitovat tavoitteet

Strateginen perustavoite: Terve, toimiva ja turvallinen arki - asiakas keskiössä: Ennakoiva tuki yhteen sovitetuissa palveluissa		
Tavoite:	Tavoitetaso:	Mittari:
Toimiva monialainen työ kehitty Asiakas keskiössä paremmin	Varhaiskasvatuksen ja perus- ja lukiokoulutuksen asiakkaiden osuus Virikkeellisen elämän palvelujen käyttäjissä lisääntyy vuoteen 2018 verrattuna. Kaikille ikäryhmille on tarjolla matalan kynnyksen toimintaa ja palveluja.	Varhaiskasvatuksen, perus- ja lukiokoulutuksen asiakkaiden lukumäärä Virikkeellisen elämän palveluyksiköiden palvelujen käyttäjinä. Toteutuneet tilaisuudet

Toiminnan kuvaus

Virikkeellinen elämä palvelualue muodostuu kirjastopalveluista, liikuntapalveluista, museopalveluista ja nuorisopalveluista:

Kirjastopalvelut ovat lakisääteinen peruspalvelu. Kirjaston on tarjottavaa monipuolinen ja uudistuva kokoelma sekä tilat kuntalaisten käyttöön, ohjata ja opastaa sekä ylläpitää erityisesti lasten monipuolista lukutaitoa. Kirjasto sijaitsee Kauppakadulla. Kirjastoauto palvelee kouluja ja päiväkoteja sekä maantieteellisesti koko Heinolan aluetta.

Museopalvelut tallentavat, tutkivat ja esittävät paikallista historiaa ja kulttuuria, joiden pohjalta toteutetaan kulttuuriperintökasvatusta ja elämyksiä museon asiakkaille ja kohderyhmille. Heinolassa on kolme museokohdetta: Heinolan kaupunginmuseo (Kauppakatu 14), Heinolan taidemuseo (Kauppakatu 4) ja Lääninkivalteri Aschanin talo (Kauppakatu 3). Museotoiminta pohjautuu laajaan esinekokoelmaan, joka käsittää sekä kulttuurihistoriallista esineistöä että taideteoksia. Museo profiloi kulttuurihistorialliset ja taidekokoelmansa laatimalla kokoelmajärjestyksen ohjelman.

Liikuntapalvelut luovat edellytyksiä kunnan asukkaiden liikunnalle järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen, tukemalla kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoimintaa sekä rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja. Liikuntapaikkojen kunnossapito on ostettu teknisen toimelta. Liikuntapalvelut tuottavat kuntalaisille matalan kynnyksen ryhmätoimintaa. Ryhmätoimintaa on eläkeläisille ja soveltavaa liikuntaa tarvitseville, KKI-liikuntapalveluita työttömille ja yrityksille sekä lasten, nuorten ja perheiden ryhmiä. Terveysliikuntapalvelut toteutetaan yhteistyössä muiden hallintokuntien kanssa. Liikuntapalveluiden ylläpitämät liikuntatilat ja paikat ovat uimahalli, jäähalli, Kirkonkylän liikuntahalli, urheilupuisto, kaupunginosakentät, ulkoilureitit sekä uimarannat.

Nuorisotyö ja -politiikka kuuluvat kunnan tehtäviin. Heinolassa nuorisotyöstä vastaa nuorisopalvelut. Kunnan tulee paikalliset olosuhteet huomioon ottaen luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa. Nuorisopalvelujen vastaavat perusnuorisotyöstä (Pleissi, Kirkkis nuorisotilat, Saksalan Seikkailukeskus, koulunuorisotyö), etsivästä nuorisotyöstä sekä nuorten työpaja toiminnasta.

Toimintaympäristö ja sen muutokset v. 2019

Museon uusittu perusnäyttely avautuu syksyllä 2019 ja kirjaston aikuistenosaston peruskorjauksen suunnittelu käynnistyy.

Nuorten ja aikuisten työpajatoiminnan yhdistämistä edistetään. Nuorisotilan rakentaminen lukion yhteyteen käynnistyy.

Liikuntaolosuhteista Sinilähdetalon ja lukion liikuntasalien rakentaminen käynnistyy ja piha-alueiden lähiliikuntapaikkojen suunnittelu edistyy ja rakentaminen käynnistyy.

Toiminnalliset painopisteet 2019

Virikkeellisen elämän palveluyksiköiden yhteistyöressien hyödyntäminen: kaupungin moniammatillisella yhteistyöllä edistetään kaupunkilaisten terveyttä, hyvinvointia sekä positiivista asennoitumista elämään. Kuntalaisten osallisuus virikkeelliseen elämään ja sosiaaliseen harrastustoimintaan erilaisissa elämänvaiheissa mahdollistetaan panostamalla matalan kynnyksen palveluiden tarjoamiseen kuntalaisille.

Henkilöstösuunnittelu

Virikkeellisessä elämässä työskentelee 36 henkilöä vakituisesti. Lisäksi yksiköillä on yhteensä 2 oppisopimuskoulutettavaa vuoteen 2019 saakka. Henkilökunnasta on eläköitymässä vuosien 2019- 2022 aikana kolme henkilöä. Nuorten työpajatoiminta yhdistyy aikuisten työpajatoiminnan kanssa ja toiminta siirtyy elinvoimapalveluihin. Määräaikaisten määrä laskee, koska määräaikaiset ovat pääosin työpajojen palkkatukihenkilöstöä.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Tarpeen muutos	-	-5	0	-30	0	-	
Muu poistuma	-	-5	-	-30*	-	-	
Eläke-poistuma	-	-1	-1	-1	1-	-1	
Rekryointitarve	-	1	1	1	1	1	
Määräaikaiset	37	34	34	10**	10**	10**	
Vakituiset	38	36	36	30*	30*	30*	

*työpajojen yhdistyminen elinvoimapalveluiden kanssa

** kesätyöntekijät

Toimintaa kuvaavat mittarit

Asukaslukuna käytetään 31.12.2017 asukaslukua 19 128.

Talous	2017	2018	2019
kustannukset / asukas	198 € *	168 €	171 €

* sisältää kulttuuripalveluiden kokonaisuuden (myös kesäteatteri, kulttuuritoimisto, lintutarha)

Tilasto 2016	Kustannukset / asukas Heinola	Kustannukset/ asukas Päijät-Häme	Kustannukset/ asukas Koko maa
Kirjastopalvelut	48 €	55 €	58 €
Liikuntapalvelut	78 €	97 €	104 €
Museopalvelut	17 €	22 €	22 €
Nuorisopalvelut	43 €	34 €	32 €

<https://www.kuntaliitto.fi/tilastot-ja-julkaisut/kustannusrakenne>

Nuorisopalveluiden kustannuksiin sisältyy työpajatoiminta, näin ei ole useassa muussa kunnassa.